

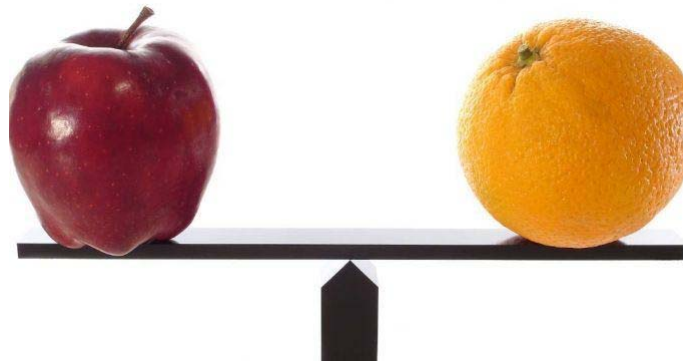
Formatief evalueren met leesgesprekken

Joanneke Prenger
Stichting Lezen | 10 november 2016

Inleiding

- Veel aandacht voor het curriculum, leren, toetsing en toezicht
- Veel aandacht voor toetsing passend bij het leren
 - Valide toetsing
 - Toetsing ingebed in het leren
- Eindtoets PO: lezen en taalverzorging

Summatief en formatief: wat is het verschil?

slo

Tijdens het bereiden

slo

Terug naar school:
wanneer gaan we na wat leerlingen geleerd
hebben?

- Na het leren met een proefwerk, presentatie of andere toetsvorm?
- Tijdens het leren met allerlei taken, activiteiten en 'toetsen'?

slo

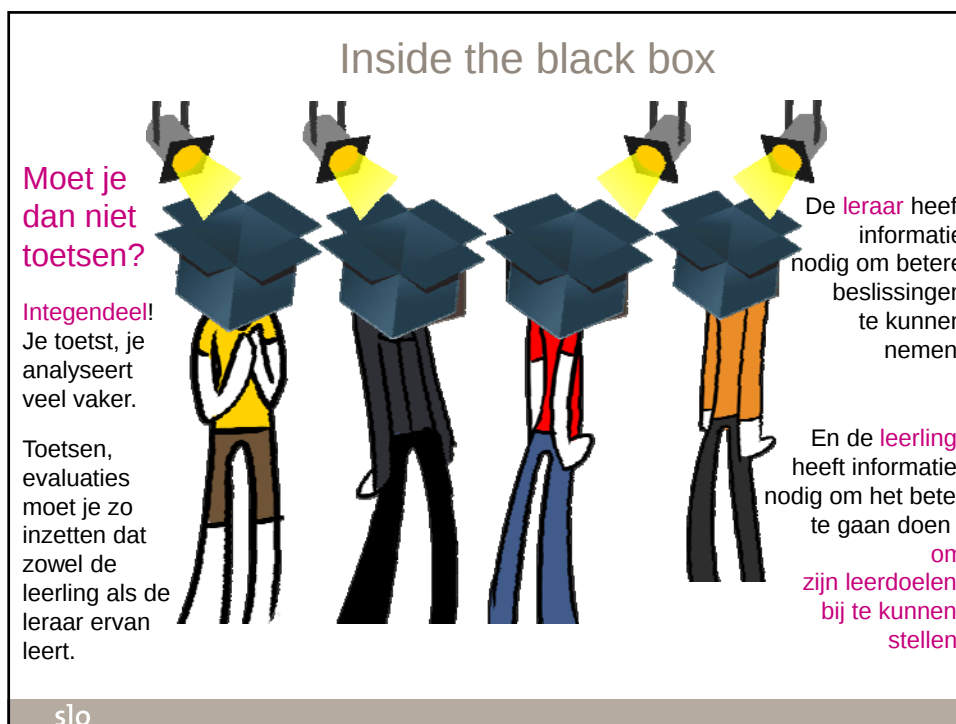
Je kunt een toets gebruiken om het leren te
beoordelen.

“Je hebt een 7.”, “Je hebt een 4”.

Maar van dat cijfer gaan leerlingen echt niet leren

slo

Wat is formatief evalueren?

Alle activiteiten die leerlingen en docent uitvoeren om de leeractiviteiten van leerlingen in kaart te brengen, te interpreteren en te gebruiken om betere beslissingen te maken over vervolgstappen (Black & Wiliam, 1998).

Formatief evalueren heeft dus als primair doel om leerlingen inzicht te geven in hun eigen leerproces en onderwijs op maat te geven (o.a. Hattie & Timperley, 2007; Sluijsmans e.a., 2013; Wiliam & Leahy, 2015).

	feed up Waar werkt de leerling naar toe?	feedback Waar is de leerling nu?	feed forward Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?
Docent	Verhelderen van leerdoelen en delen van criteria voor succes	Realiseren van effectieve discussies, taken en activiteiten die bewijs leveren voor leren	Feedback geven gericht op verder leren
Mede-leerling	Begrijpen en delen van leerdoelen en criteria voor succes	Activeren van leerlingen als belangrijk informatiebronnen voor elkaar	
Leerling	Begrijpen van leerdoelen en criteria voor succes	Activeren van leerlingen in het stimuleren van eigenaarschap over het leren	

Bron: Vijf strategieën voor formative assessment gebaseerd op William & Leahy, 2015

slo

Recente onderzoeken

Parr en Timperley (2010b)

'Literacy Professional Development':

- Scores verhoogden met een effectgrootte van 0,30

Brookhart, Moss en Long (2010)

Beginnende geletterdheid (letters leren, woorden decoderen)

- observeerbare toename in prestaties, motivatie, betrokkenheid
- significant vooruit op letterkennis en decodeervaardigheid

Witmer, Duke, Billman en Betts (2014)

Begrijpend lezen groep 3 en 4

- grotere groei op vier subtesten (woordenschat, tekstkenmerken, afbeeldingen in de context van de tekst, begripsstrategieën) van begrijpend lezen

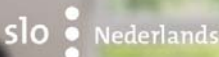
Frey en Fisher (2009)

Descriptief onderzoek

- samenwerken aan de implementatie van formatieve evaluatie vergroot leerprestaties en eigen professionele ontwikkeling

slo

[Home](#)
[nederlands.slo.nl/leesgesprekken](#)
Wat is je zoekopdracht?

Leesgesprekken
30-4-2015

"Je moet me helpen", zei de leerkracht tegen de leerling. "Wat zou ik kunnen doen om ervoor te zorgen dat jij lezen leuker gaat vinden en beter in lezen wordt?"

Leesgesprekken zijn gesprekken over lezen die je als leraar voert met individuele leerlingen of met (kleine) groepjes leerlingen.

Door leesgesprekken te voeren krijgt u:

- Zicht op de leerstijl van uw leerlingen
- Kennis van de leesvoorkeuren van uw leerlingen
- Een beeld van de onderwijsbehoefte van uw leerlingen op het gebied van lezen (formatieve evaluatie)

En krijgen leerlingen:

- Eigenaarschap
- Inzicht in hun leesvaardigheid en motivatie

Samen met de leerling kom je tot ontdekkingen over hun leesontwikkeling, zoals het fragment *Dan tel ik het van Tiemko* laat zien!

Structuur van de website

- Doel van leesgesprekken
- Lees meer over het waarom van het voeren van leesgesprekken.
- Referentiekader Taal: lezen
- In het Referentiekader beschreven wat kinderen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan op

Contactpersoon
Jaaneke Pringer

Leesgesprekken

- Doel van leesgesprekken
- Referentiekader Taal: lezen
- Gesprekken over leesvaardigheid
- Gesprekken over leesomgeving
- Gesprekken over leesvoorkeur
- Zelf leesgesprekken voeren
- Meerwaarde van leesgesprekken
- Achtergrondinformatie

Sector
Basisonderwijs

Valgebied
Nederlands

Valinhoud
Begrijpend lezen
Literatuur/Fictie

Leerplankundig thema
Referentieniveaus
Doorlopende leerlijnen
Praktische vaardigheden

slo

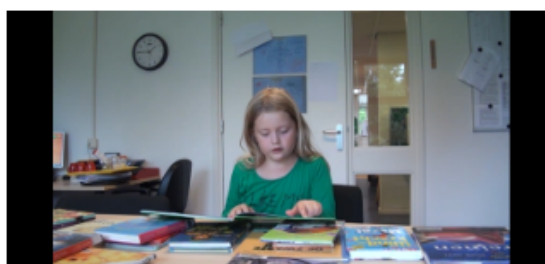
Leesgesprekken als vorm van formatieve evaluatie

- Leerdoelen verhelderen (strategie 1)
- Effectieve activiteit om zicht op leren krijgen (strategie 2)
- Feedback gericht op verder leren (strategie 3)
- Bij gesprekken in een groepje, leerlingen stimuleren tot *peer-feedback* (strategie 4)
- De leerling eigenaar van zijn eigen leesontwikkeling (strategie 5)

slo

Begrijpen

Wijzer door de tijd

Wat kom je eigenlijk te weten over de manier waarop Tessa het aanpakt?
Hoe zou je hierop kunnen doorvragen?

<http://nederlands.slo.nl/leesgesprekken/gesprekken-over-leesvaardigheid/groep-5-6/begrijpen>

slo

Begrijpen

Een woordenboek?

Wat doet hij nu precies om erachter te komen
wat dit voor boek is?

<http://nederlands.slo.nl/leesgesprekken/gesprekken-over-leesvaardigheid/groep-7-8/begrijpen>

slo

Wat leveren leesgesprekken op?

Inzicht in metacognitieve kennis ook bij jongere kinderen

Aanvullende informatie komt naar voren, via toetsing niet mogelijk is

Kind denkt bewust na over wat en hoe het leest

Bevordering van leesniveau

slo

Met elkaar in gesprek

- Wat zijn voorwaarden voor een geslaagd leesgesprek?
- Wat zijn de positieve gevolgen?
- Bedenk 1 parel en 1 puzzel bij het voeren van leesgesprekken

slo

Meer informatie?

- Bezoek onze website

nederlands.slo.nl/themas/formatief-evalueren

nederlands.slo.nl/leesgesprekken

Joanneke Prenger | j.prenger@slo.nl

slo